

## POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z wniosku G. [...] spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.  
z udziałem L. G. i G. G.

o wpis na rzecz wnioskodawcy prawa własności w dziale II księgi wieczystej nr [...],  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 stycznia 2022 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie oraz uczestnika L.G.  
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.  
z dnia 25 stycznia 2021 r., sygn. akt IV Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od G. [...] spółki z ograniczoną odpowiedzialnością  
w B. i L. G. na rzecz G. G. kwoty po 120 zł (sto dwadzieścia  
złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

### UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawcy G. [...] sp. z o.o. w B.  
i uczestnika L. G. od postanowienia Sądu Okręgowego w S. z dnia 25 stycznia  
2021 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną  
do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje  
potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienia SN z dnia: 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; 15 kwietnia 2021 r., I CSK 43/21; 25 sierpnia 2021 r., II CSK 216/21). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przysądu, ustanowiona w art. 398<sup>9</sup> k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

W tym kontekście Sąd Najwyższy wskazuje, że skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia. Jego rozpoznanie nie ma charakteru postępowania w ramach trzeciej instancji. Służy realizacji konstytucyjnych i ustawowych zadań Sądu Najwyższego, wśród których pozostają przede wszystkim nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP). Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1904) jego

obowiązki obejmują zapewnienie jednolitości orzecznictwa i rozstrzyganie zagadnień prawnych. Tym właśnie celom wypada podporządkować także rozstrzyganie skarg kasacyjnych.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga – jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego – sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (zob. np. postanowienia SN z dnia: 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; 25 maja 2021 r., II CSK 96/21). Ponadto, w judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w powołanym przepisie nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. m.in. postanowienia SN z dnia: 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14; 15 kwietnia 2021 r., I CSK 720/20). Występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane zapytaniu przedstawianego przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia SN z dnia: 24 października 2012 r., I PK 129/12; 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, Biul. SN 2015, nr 5). Zagadnienie to nie może być przy tym pozorne, czyli m.in. nie może stanowić próby obejścia dokonanych przez sądy ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398<sup>3</sup> § 3 i art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.).

Występowania istotnego zagadnienia prawnego skarżący upatrują w konieczności udzielenia odpowiedzi na pytania: „(1) czy przekształceniu w spółkę kapitałową w trybie art. 584<sup>1</sup>–584<sup>13</sup> k.s.h. mogą podlegać wyłącznie przedsiębiorcy – osoby fizyczne, których przedsiębiorstwo składa się ze składników należących w całości do ich majątku osobistego w rozumieniu art. 33 k.r.o., czy takie prawo przysługuje również przedsiębiorcom, których przedsiębiorstwo składa się ze składników znajdujących się w majątku wspólnym w rozumieniu art. 31 k.r.o., względnie w byłym majątku wspólnym w związku z ustanowieniem rozdzielności majątkowej między małżonkami, względnie byłymi małżonkami?, (2) w razie pozytywnej odpowiedzi na to pytanie – czy sąd wieczystoksięgowy może odmówić wpisu spółki przekształconej w następstwie przedsiębiorcy przekształcanego i jego małżonki wpisanych dotychczas w księdze wieczystej z uwagi na to, iż w skład przekształcanego przedsiębiorstwa wchodził składnik ujęty dotychczas w księdze wieczystej jako składnik majątku wspólnego?”.

Skarżący nie sformułowali żadnego zagadnienia prawnego w formule wyżej przedstawionej, ich wywód nie zawiera istotnej argumentacji prawnej. W istocie zagadnienia prawne wskazane przez skarżących są pytaniami o trafność stanowiska Sądu Okręgowego wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem tej konkretnej sprawy i polemiką z tym stanowiskiem, związaną z zastosowaniem konkretnych przepisów prawa (a nie problemem związanym z istotnością zagadnienia prawnego). Zostały one odniesione do stanu faktycznego i przebiegu postępowania w tej sprawie, a skarżący nie wykazali ich bardziej ogólnego znaczenia.

W świetle powyższego należy uznać, że nie stanowi zagadnienia prawnego stwierdzenie o potrzebie dokonania oceny prawnej w określonym zakresie w sytuacji, gdy skarżący nie przedstawili argumentów, które świadczyłyby o możliwych rozbieżnościach interpretacyjnych, innych niż ocena, którą przyjął Sąd drugiej instancji (a wcześniej Sąd pierwszej instancji, chociaż z nieco odmienną argumentacją). To samo dotyczy sytuacji, gdy skarżący nie wykazali wskazanego powyżej elementu „istotności” ani „nowości”, ograniczając się do przedstawienia argumentacji stanowiącej w istocie polemikę ze stanowiskiem Sądu drugiej instancji.

W niniejszej sprawie ograniczono się do zgłoszenia wątpliwości, które w istocie stanowią pozór występowania w sprawie zagadnienia prawnego.

Innymi słowy, skarżący nie sformułowali żadnego zagadnienia prawnego w formule wyżej przedstawionej, ich wywód nie zawiera istotnej argumentacji prawnej, a część wyводу wskazuje, że skarżący nie akceptują dokonanych przez Sądy *meriti* ustaleń faktycznych i pod pozorem wątpliwości prawnych zmierzają do ich podważenia, co jest niedopuszczalne (art. 398<sup>3</sup> § 3 i art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.), o czym świadczy chociażby podnoszona kwestia korzystania z nieruchomości (nota bene niemająca znaczenia w niniejszej sprawie).

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienia SN z dnia: 15 października 2002 r., II CZ 102/02; 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08; 24 lutego 2012 r., II PK 274/11; 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20). Nie może stanowić przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jedynie przekonanie skarżącej strony o „istotności” czy „ważności” problemu, który pojawia się na tle konkretnego rozstrzygnięcia w postępowaniu przed sądem drugiej instancji ani nie może sprowadzać się jedynie do polemiki ze stanowiskiem co do wykładni prawa przyjętym przez ten sąd.

Tych wymagań wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełniał. W przypadku powoływania się na rozbieżności judykatury należy bowiem, choćby przykładowo, wskazać orzeczenia, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany. Skarżący natomiast ograniczyli się do wskazania, że Sąd Okręgowy w sposób „formalistyczny” i „restrykcyjny” wyłożył art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (aktualnie: t.j. Dz.U. z 2019

r., poz. 2204 ze zm.; dalej: u.k.w.h.) i art. 34 zdanie 2 u.k.w.h., wyjaśniając, że powyższe stoi w opozycji do innych orzeczeń sądów wieczystoksięgowych niż sądy podlegające jurysdykcyjnie pod Sąd Okręgowy w S., nie przytaczając stosownych rozważań sądów. Z powyższego wyводу nie wynika zatem, aby zachodziła niejednolita wykładnia powyższej wskazanych przepisów, a jedynie odmienna ocena prawna dokonana przez sądy powszechne.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej jej zasadności oznacza natomiast, zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze, że skarżący musi przedstawić dokładny wywód, na czym – jego zdaniem – polega oczywista zasadność skargi w danej sprawie z przytoczeniem przepisów, których naruszenie ją spowodowało oraz argumentację wskazującą na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Innymi słowy, skoro przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego, że skarga jest oczywiście uzasadniona, to powinien on w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia. Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienia SN z dnia: 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20; 25 sierpnia 2021 r., II CSK 155/21).

Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że powyższa przesłanka nie została wykazana. Wywód zawarty w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania sprowadzał się do polemiki z zaskarżonym orzeczeniem, nie zaś wykazywał, że przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia popełniono uchybienia w zakresie stosowania prawa, które miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom. W skardze kasacyjnej nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa, oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w Sądzie drugiej instancji postanowienie oczywiście wadliwe.

Jak wskazano, w judykaturze utrwalone jest stanowisko, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej ma miejsce jedynie wówczas, gdy bez dokonania głębszej analizy dla przeciętnego prawnika jest oczywiste, że podstawy skargi zasługują na uwzględnienie, a zatem ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa.

Dla takiej oceny stanowisko przedstawione przez skarżących nie daje zaś podstaw. Zauważenia wymaga, że skarżący nie zgadzają się z analizą prawną przeprowadzoną przez Sąd Okręgowy i przedstawiają własną, odmienną od przyjętej przez Sąd drugiej instancji ocenę tak wskazanych w skardze norm, jak i całego rozstrzygnięcia. Argumenty podniesione w przedmiotowej skardze kasacyjnej w zakresie przesłanek warunkujących jej przyjęcie w istocie składają się na odmienne od Sądów orzekających stanowisko uczestnika i wnioskodawcy, które nie znalazło akceptacji w podjętych rozstrzygnięciach. W dalszym ciągu jest to tylko polemika z zapadłymi orzeczeniami. Badanie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem nie pozwala jednak na przyjęcie, żeby skarżący wykazali kwalifikowane, widoczne bez potrzeby głębszej analizy naruszenie wskazanych przepisów prawa.

Z motywów zaskarżonego orzeczenia nie wynika, aby Sąd Okręgowy orzekał wbrew stanowisku Sądu Najwyższego, zgodnie z którym w postępowaniu o wpis w księdze wieczystej zakres kognicji sądu jest ograniczony. Stosownie bowiem do art. 626<sup>8</sup> § 2 k.p.c., rozpoznając wniosek o wpis w księdze wieczystej, sąd bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych do wniosku dokumentów oraz treść księgi wieczystej. Przepis ten wyznacza zakres kognicji sądów merytorycznych obu instancji - zarówno sądu rozpoznającego wniosek o wpis (sądu pierwszej instancji) jak i sądu drugiej instancji, rozpoznającego apelację od wpisu. Wpis może być dokonany na podstawie takiego dokumentu, który świadczy o istnieniu pewnego stanu prawnego nieruchomości, czy też dokumentuje czynność materialnoprawną powodującą powstanie, zmianę lub ustanie prawa podlegającego wpisowi do księgi wieczystej (zob. np. postanowienie SN z dnia 30 września 2008 r., II CSK 155/08).

Słusznie uznał Sąd Okręgowy, że przedstawione przez wnioskodawcę dokumenty nie mogą stanowić podstawy wpisu prawa własności nieruchomości

na rzecz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Z żadnego bowiem z przedstawionych dokumentów nie wynika, aby prawo własności – przysługujące dotychczas w ramach wspólności majątkowej uczestnikom postępowania – przeszło na wnioskodawcę. Nie kwestionując sposobu przekształcenia przedsiębiorcy w spółkę prawa handlowego w trybie art. 584<sup>1</sup> i n. k.s.h., w wyniku czego spółce przekształconej przysługują wszystkie prawa i obowiązki przedsiębiorcy przekształcanego (art. 584<sup>2</sup> k.s.h.), to nie sposób pominąć, że przedmiotowa nieruchomość nie stanowiła przedmiotu własności przekształcanego przedsiębiorcy. Wywody zawarte w skardze kasacyjnej dotyczące statusu przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55<sup>1</sup> k.c. nie zmieniają stanu prawnego nieruchomości, a w szczególności, że z uwagi na charakter przedsiębiorstwa tylko jeden z małżonków może dysponować składnikami majątku wchodzącymi w skład majątku wspólnego małżonków. Te zasady reguluje m.in. art. 37 k.r.o. A już całkowicie niezrozumiałe jest twierdzenie o „pozbawieniu możliwości przekształcenia w spółkę kapitałową znakomitej części, jeżeli nie większości przedsiębiorców – osób fizycznych”, albowiem czynności wymagające zgody drugiego małżonka zostały enumeratywnie wymienione i nic nie stoi na przeszkodzie, aby przekształcany przedsiębiorca taką zgodę (we właściwej formie) uzyskał.

W związku z tym nie sposób uznać, aby wykładnia przepisów dokonana przez Sąd Okręgowy była niewłaściwa, a skarga oczywiście uzasadniona, w związku z czym nie istnieje też potrzeba odpowiedzi na zadane pytania, albowiem jest możliwe przekształcenie przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną w spółkę kapitałową, ale bez pominięcia zasad związanych z majątkiem wspólnym małżonków.

Słusznie również zauważyła uczestniczka, że skarżący nie mogą podnosić jednocześnie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na naruszenie przepisów prawa, które w ich ocenie wymagają wykładni. Zauważenia wymaga, że albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i w związku z tym ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi wątpliwości, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste. Zatem nie do pogodzenia z oczywistością skargi jest formułowanie w niej zagadnień

prawnych, wymagających rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, ani wskazywanie na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Taka konstrukcja wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania dyskwalifikuje jego zasadność już na samym wstępie (zob. np. postanowienie SN z dnia 17 marca 2021 r., V CSK 204/20).

Z powyższych względów, na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 2 w zw. z art. 99 w zw. z art. 105 § 1 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398<sup>21</sup> w zw. z art. 520 § 3 k.p.c., z uwzględnieniem § 5 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).